BIBLIOTECA „ASOCIAȚIEI” SIBIIU

Anul al 55-lea 12 Pagini EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei } 12 Pagini Nr. 115 Vineri 29 Aprilie 1938
P IIII

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 360 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful postal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

ABONAMENTE LA „VESELIA” „UNIVERSUL COPIILOR” ȘI AL TINERETULUI” ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Schimbul cu străinătatea

Dacă măsurile propuse de ministerul economiei naționale și aprobate de guvern, privind încurajarea exportului, mărturisesc grija actualilor cârmuitori de-a asigura un nivel cât mai ridicat schimbului nostru cu străinătatea, apoi promptitudinea cu care au fixat și pus în aplicare aceste măsuri mărturisesc, pe de altă parte, politica de realități, pe care înțeleg să se sprijine, cum și dinamismul intervenției lor în tămăduirea lipsurilor sau slăbiciunilor semnalate.

Cunoscând, din vreme, că exportul României în prima jumătate a anului în curs va trebui să suporte golul datorit slabei recolte a porumbului din anul trecut, care n'a lăsat decât foarte slabe disponibilități pentru export, cum și împuținării producțiunii de petrol, agravate și de scăderea prețurilor mondiale, ministerul economiei naționale s'a gândit să prevină accentuarea acestor neajunsuri, împingând prin încurajări speciale la înviorarea ritmului exportului de produse disponibile.

Era și timpul, pentrucă indicațiile statisticei oficiale referitoare la situația comerțului nostru cu străinătatea pe primul trimestru al anului 1938 nu sunt prea satisfăcătoare.

Intr'adevăr, după datele provizorii ale secției statistice financiare și economice de pe lângă Oficiul de îndrumare și coordonare financiară, balanța noastră comercială pe primul trimestru 1938 se soldează deficitar cu aproape 15 milioane lei. La un import în valoare de circa 4.862 milioane lei, am avut un export de 4.847 milioane.

De fapt diferența în minus ar fi fost și mai mare, dacă soldul deficitar pe Ianuarie și Martie n'ar fi fost contrabalansat de excedentul înregistrat pe luna Februarie.

Perspectivele n'ar fi fost desigur luminoase, dacă am fi lăsat ca această situație să se perpetueze. Pentru acoperirea angajamentelor noastre curente față de străinătate (plata importului, serviciul datoriei externe, comenzile militare, întreținerea legațiilor și retribuțiunea personalului diplomatic, etc.), am avea nevoe pe anul în curs de un excedent al balanței comerciale, în devize, care, transpus în moneta noastră, s'ar cifra la 8—9 miliarde lei. Altminteri, am fi nevoiți sau să lăsăm în suferință angajamentele externe sau să gâtuim importul, chiar pe cel de mașini și materii prime, ceeace ar duce la stagnarea industriei românești, sau să atacăm rezerva de aur a Băncii Naționale.

Or, niciuna din aceste soluții nu este de recomandat. De aci, promptitudinea ministerului economiei naționale de a recurge la singura soluție sănătoasă și binevenită: aceea de-a încuraja scurgerea disponibilităților de produse românești prin mijloace practice de natură să deștepte interesul și zelul exportatorilor pentru transacțiile cu străinătatea având de obiect produsele țării noastre. Cu alte cuvinte: lărgind și intensificând schimbul nostru cu străinătatea, vom izbuti să echilibrăm și să întărim poziția economiei românești, iar nu îngustându-i și slăbindu-i bazele.

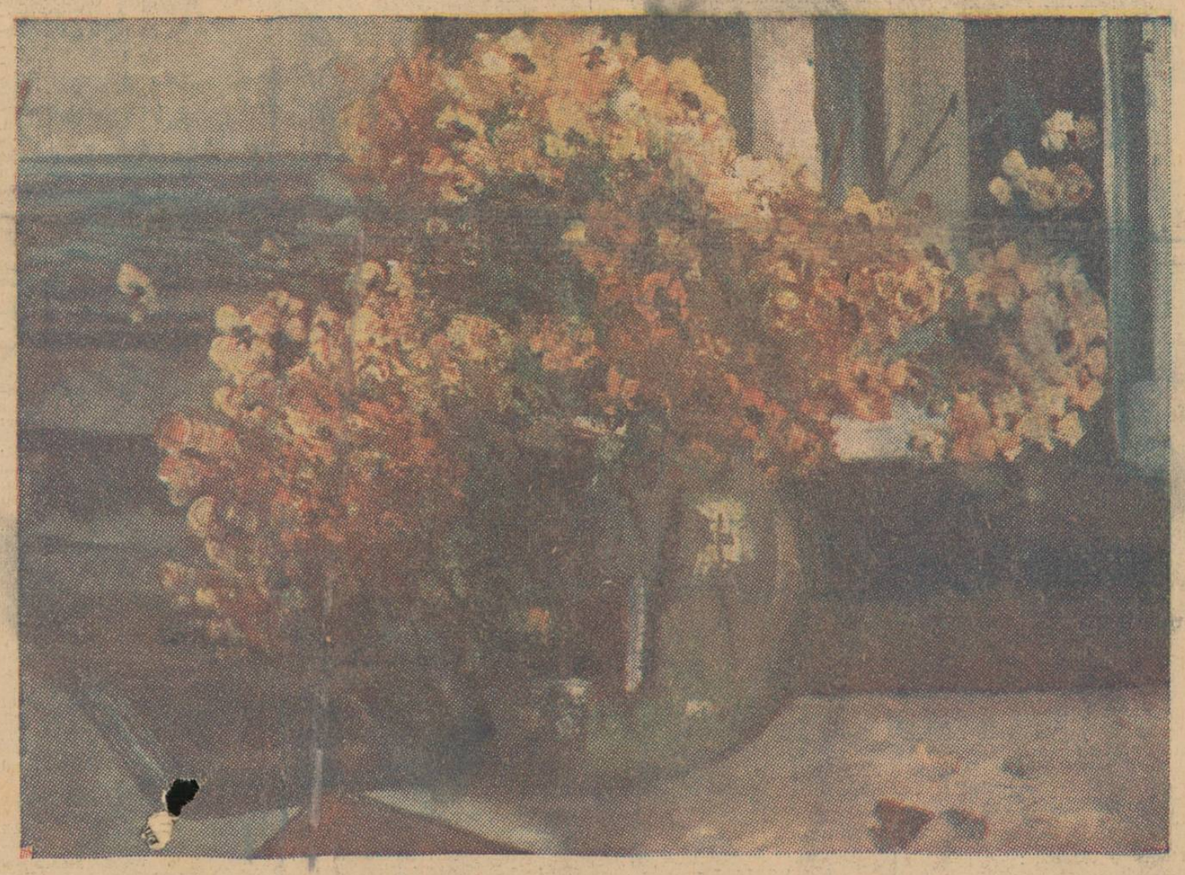

FLORI — M. IONESCU-BACALOGLU

Ciocniri sângeroase în India

Numeroși morți și răniți

Calcutta, 26 (Rador).—Corespondentul agenției „Reuter“ transmite :

Se anunță din Bangalores că 32 de hinduși au fost omoriți și 48 grav răniți atunci când poliția a tras asupra unei mulțimi de peste 10.000 persoane, adunată în satul Viduraswatam, din regiunea Kolar.

Mulțimea se adunase pentru a sfida interzicerea dată pentru statul Mysore de a se arbora steagul Congresului. Ea a refuzat să se împrăștie atunci când a fost somată de autorități.

*

Londra, 26 (Rador). — Agenția „Reuter“ anunță din Bombay că în cursul recentelor ciocniri dintre musulmani și hinduși, 12 persoane au fost omorite și 98 rănite.

S'au făcut deasemeni 1759 arestări.

*

Bombay, 26 (Rador). — Se declară oficial că în cursul unei încăerări care a fost la Bombay săptămâna trecută, au căzut 12 morți, atât dintre musulmani, cât și dintre hinduși.

Afară de aceștia mai sunt o sută de răniți.

Autoritățile au făcut 2.171 de arestări.

Ordinea a fost restabilită.

RAJAHUL DIN JAIPUR S'A BARICADAT LA SIKAR

Calcutta, 26 (Rador). — *Primele știri sosite asupra tulburărilor în cari este amestecat rajahul de Jaipur, erau eronate. Nu este vorba de o revoltă a populației împotriva rajahului, ci de o revoltă a acestuia împotriva autorităților britanice.*

Rajahul s'a fortificat în cetățuia sa dela Sikar și se crede că are împreună cu el vreo 30.000 de partizani.

Toate încercările făcute pentru a-l convinge să predea localitatea Sikar au rămas zadarnice. El se pregătește să reziste oricărui atac. Un tun mic a fost așezat deasupra porții principale a cetății, iar în jurul acestei porți păzesc 200 de partizani. Alte lucrări de apărare se construiesc acum în grabă.

Asediul este susținut de infanterie, un escadron de lăncieri și de forțe polițienești.

Pe o înălțime care domină Sikarul, au fost instalate mitraliere, care nu așteaptă decât semnalul pentru a intra în acțiune.

După aproape doi ani de război in Spania

— XX —

Observații și învățăminte

de R. SEIȘANU

Norocitul război civil din Spania, atât din punctul de vedere politic și social, cât și din punctul de vedere militar, după trecerea a aproape doi ani dela începutul său, poate servi celor ce au voit să știe originile sale, ca și celor ce au urmărit fazele operațiunilor militare, observații și învățăminte interesante.

Intr'o publicațiune științifică militară, „Le Bulletin belge des sciences militaires“, s'a publicat recent un studiu al maiorului B. E. M. Wanty, despre acest război.

Din acest studiu, remarcabil prin conținutul său substanțial și obiectiv, se desprind câteva observații și învățăminte cu privire la desfășurarea operațiunilor militare din Spania și în special a folosirei armamentului modern.

Se înțelege dela sine, că autorul acestui studiu a luat în seamă condițiile speciale ale teatrului de operațiuni spaniol, efectivele și armamentul beligeranților, precum și factorii de ordin intern și extern, care au influențat asupra desfășurării acestui război civil. Totuși, unele concluzii de ordin general, pe care le-a tras maiorul belgian Wanty, din studiul operațiunilor militare din Spania, ne interesează și pe noi, mai cu seamă în ce privește durata lor, însemnătatea aviației, efectele bombardamentelor aeriene, apărarea antiaeriană, intervenția tankurilor în luptă, acțiunea coloanelor motorizate și pregătirea din timp de pace a forțelor apărării naționale.

Vom rezuma constatările și observațiile principale din studiul acestui distins ofițer belgian. Care sunt cauzele prelungirii războiului civil din Spania?

Ca și în războiul mondial din 1914—1918, după faza scurtă a războiului de mișcare, forțele s'au echilibrat și fronturile aproape s'au stabilizat, în cât ținerea trupelor în tranșee n'a putut să creeze o situație favorabilă unei mari bătălii decisive. Războiul s'a prelungit, fatal, din momentul echilibrării forțelor combatante și deci al trecerei automate din faza războiului de mișcare, în faza războiului defensiv, așa zis de tranșee.

Așa dar, fenomenul ce s'a produs în cursul războiului Secesiunii din America, al războiului ruso-japonez, al războiului balcanic și al războiului mondial, s'a produs și pe teatrul de operațiuni din Spania.

Aceleași cauze produc aceleași efecte.

Decisiunea rapidă nu se poate obține decât în faza foarte scurtă, inițială, a operațiunilor, când cel ce a luat ofensiva are de partea sa factorul-surpriză și superioritate manifestă din punctul de vedere moral și material.

Puterea defensivă, judicios sprijinită și adaptată terenului, poate să compenseze, cel puțin temporar, dezechilibrul inițial. Iată al doilea învățământ pentru statul atacat, victimă a agresiunii, dacă din timp de pace dispune de forțe armate bine organizate pentru tactica defensivă.

In Spania, disproporția între fronturi și efective a obligat pe beligeranți să concentreze apărarea lor în punctele tari — drumuri, poduri, defileuri, localități — și să organizeze apărarea după configurația terenului în raport cu mijloacele disponibile. La începutul operațiunilor însă, adică în faza războiului de mișcare, tactica defensivă a fost totdeauna slabă, față de ofensiva manevrieră a naționaliștilor conduși de generalul Franco.

In numeroase bătălii ofensive susținute de naționaliști s'au atins obiectivele fixate de comandament prin aplicarea importantei noțiuni a Schwerpunkt-ului din doctrina germană, — folosință de mijloace superioare adversarului și sforțări împinse la maximum într'un punct dat.

In ce privește forma cea mai completă a manevrei strategice — amenințarea pe comunicații, care a fost la baza tuturor concepțiilor celor două comandamente spaniole — s'a constatat, că ea n'a dat rezultatele urmărite.

Operațiunile armatei naționaliste comandată de generalul Franco, în ofensivele din Jarama, Guadalajara, Madrid, Escurial, Malaga și Bilbao, ca și operațiunile armatei roșii internaționale în acțiunile întreprinse contra Toledo și Talavero, pentru încercuirea Cetățeii Universitare, sau pentru ofensiva decisivă în direcția Navalcarnero, n'au reușit.

Ceea ce este important de subliniat în observațiile ce le face maiorul belgian E. Wanty, este numărul considerabil de localități, care au oferit excelente puncte de sprijin naturale pentru organizarea unei apărări sistematice. El citează între altele: Alcazar, complet încercuit, Oviedo, în două rânduri aproape încercuit, Huesca, Teruel, Escurial, Cetatea Universitară s. a., care cu toată situația lor critică au avut un rol decisiv în timpul operațiilor defensive. Această constatare confirmă experiența ce s'a făcut și în timpul războiului mondial cu organizarea defensivă a punctelor de sprijin naturale, — chiar izolate.

In ce privește aviația, la începutul războiului spaniol, beligeranții n'au dispus de o aviație modernă și puternică. In cursul operațiunilor ei și-au procurat aparate moderne de bombardament și de vânătoare.

Pe la jumătatea lunei Octombrie 1936 naționaliștii au dispus de 200 de aparate, între care a treia parte formată din tipuri moderne: avioane de vânătoare Heinkel 51, Fiat C. R. 32 și Arado; avioane de bombardament Savoia 81 și Junkers 52.

Trupele roșii posedă avioane moderne, — tipuri franceze Potez și Dewoitine — și rusești, bombardiere bimotoare S. B. și de vânătoare I 15 și I 16.

La fiecare atac aerian s'au folosit 40.000—50.000 kgr. de explozive. Bombele de 50—250 kgr. au avut efecte variabile: bomba de 50 kgr. a distrus complet imobilele cu un singur etaj; iar bombele de 250 kgr. au tăiat, ca un cuțit, imobilele din Madrid, cu șase etaje, — chiar cele moderne construite în fier și beton armat.

Cu toate efectele sale distrugătoare, bilanțul victimelor omenești în atacurile aeriene

(Continuare in pagina 2-a)

A căzut din nou zăpadă pe munții Sinaiei

Sinaia, 26 Aprilie

De vre-o patru zile vremea se menține rece și ploioasă.

Pe munți a căzut din nou zăpadă până la poale.

—ox●xo—

Căsătoria regelui Albaniei

Cea mai recentă și „oficială“ fotografie a viitoarei regine a Albaniei

—ox●xo—

NUMEROASE ARESTĂRI LA MOSCOVA

Varșovia, 26 (Rador). — **Ziarele polone anunță că la Moscova s'ar fi operat numeroase arestări în legătură cu serbările dela 1 Mai.**

Ele afirmă că până acum au fost făcute aproximativ 3900 arestări preventive.

—ox●xo—

Armata română la serbările sokolilor

SERVICIUL SPECIAL AL „UNIVERSULUI“

Praga, 26. (Radio-Central). — Ziarele anunță că la serbările sokolilor va participa și armata cehoslovacă.

In cadrul serbărilor sokolilor, ziua armatei Cehoslovaciei a fost fixată pentru 6 Iulie și la această zi va participa și detașamente militare românești și iugoslave.

Detașamentul militar românesc va veni cu muzică proprie și va executa diferite exerciții cu armă și fără armă, precum și jocuri și dansuri naționale. La urmă detașamentul românesc va forma inițialele d-lui Beneș, președintele republicei.

Cu ocazia zilei armatei Cehoslovaciei, aviația va desfășura numeroase exerciții de acrobație.

Guatemala se retrage din Soc. Națiunilor

Geneva, 26 (Rador).—*Guatemala va înceta de a mai face parte din Societatea Națiunilor cu începere dela 13 Mai 1938.*

In această zi, se împlinește preavizul dat de guvernul Guatemalei, când a anunțat retragerea acestei republici din instituția dela Geneva.

Limba noastră

De vorbă cu d. Alecu

„Subsemnatul, deși necompetent în materia pe care o tratați, îmi scrie d. Alecu dela Tulcea, sunt de părere că problemele se rezolvă, nu se desleagă. Deslegare înseamnă desfacere, despărțire, a lăsa obiectele în starea lor liberă, de ex.: desleagă fumia de gard, pe când rezolvare înseamnă a ajunge în urma unui șir de judecăți și de calcule la rezultatul dorit sau de a duce o chestiune la un sfârșit... Limba se pocește nu numai când se introduc în ea neologisme vătămătoare, ci și atunci când **se înlocuiesc (!) forțat (!)** neologismele **cu cuvinte din limbă (!),** care nu exprimă întocmai înțelesul cuvântului pe care voim să-l înlocuim...“.

D. Alecu mărturisește că e „necompetent“. Asta e frumos. Dar mai frumos e că nu-și dă seama cât e de „necompetent“. Și atunci își îngădue să aibă păreri: socoate că „se înlocuiesc forțat neologismele cu cuvinte din limbă“!...

A rezolvi nu înseamnă „a ajunge în urma unui șir de judecăți și calcule la rezultatul dorit“. Latinescul **resolvo** are multe înțelesuri, între care a **subția, a desnoda, a desfășura, a topi, a despărți, a descoperi, a plăti, a deslega, a deshăma, a ușura. Resolvere nodum** = a deslega nodul, **resolvere equos** = a deshăma caii. **Resolvi somno** înseamnă **să adorm**, iar **stomachus resolvitur**, înseamnă: stomacul s'a ușurat, a ajuns adică la „rezultatul dorit“ al d-lui Alecu, dar nu „în urma unui șir de judecăți și calcule“ ci „în urma“ unei... doftorii.

In limba franceză verbul **résoudre** are și el mai multe înțelesuri, între care: **a deslega, a strica, a preface, a hotărî.** Francezul zice: **résoudre un problème**, dar zice și **résoudre une tumeur**, a desumfla o bubă, o umflătură. Nici unui francez nu i-ar trăsni prin gând să înlocuiască, prin te miri ce cuvânt, pe **résoudre** din **résoudre un problème**, fiindcă i-ar aminti **résoudre une tumeur.**

„Nici o limbă nu e desăvârșită, spune Voltaire, nici una nu dă toate ideile și toate simțimintele noastre, atât de numeroase, cu nuanțe care abia se pot deosebi. Nimeni nu poate să-și arate întocmai simțimintele, care-l muncesc. Ești silit, de pildă, să arăți sub numele de **iubire** și de **ură** mii de iubiri și mii de uri cu totul deosebite. Tot așa și cu durerile și plăcerile noastre. Astfel toate limbile sunt nedesăvârșite, cum nedesăvârșiți suntem și noi“.

Din pricina asta înțelesul unui cuvânt atârnă de cele mai multe ori de cuvintele care-l însoțesc. **Plume** are un înțeles în **l'oiseau a des plumes**, altul în **l'écolier a des plumes.**

Noi zicem **gură** de om, **gura** tunului, **gura** ocnei, **gura** canalului. **Om, tun, ocnă, canal**, hotărăsc înțelesul cuvântului **gură.** Nu trebue să zicem **bușa** (bouche) ca să deosebim **gura omului** de **gura sobei.** Tot așa nu trebue să zicem a **rezolvi** problema, în loc de a **deslega** problema. A deslega are, la propriu și la figurat, multe înțelesuri: **a deslega funia, a deslega pe oameni de păcate, a-i deslega să mănânce de dulce în zilele de post, a-i deslega de jurământ, a deslega o problemă.**

In poesia populară găsim:

Să fie Ion legat
cum leg eu
aste nouă noduri
de toate să fie legat,
numai de jurământ
să fie *deslegat.*

Și mai găsim aceste versuri, unde **a deslega** are înțeles de **a libera:**

Spune-mi, mândro, **mergi, nu mergi,**
ori poteca să-mi **deslegi**
din do', una să-ți alegi
. . . . . .
de mă iei, de nu mă iei,
că colea mă roagă trei.

Nu cumva trebue să înlocuim pe **să-mi deslegi din versul ori poteca să-mi deslegi,** ca să nu se creadă că e vorba de **„a deslega** funia de gard“?

Tot aruncând cuvintele românești și luând altele străine, s'a ajuns la o așa zisă limbă literară, — o adevărată rușine. Am ajuns să citim în ziare:

„Când vreți să **„reîncălziți** (să zicem și **să reîmpăcați?**) un rest de mâncare, rămasă de la dejun, nu-i **ajutați** (scriitorul a vrut să zică nu-i **adăogați**, nu-i **puneți**) niciodată unt“ — **„developați** gustul copilei spre lucruri de artă românească“ — „d. prim procuror **concluziază...**“.

Când **„rezolvăm“** problemele, **developăm** gustul copilei, **reîncălzim** mâncarea, **ajutăm** unt, **concluiem**, îmbogățim limba, o desăvârșim? Nu. O stricăm, o schimbăm.

Dar poporul care-și schimbă limba, se schimbă și el. Se face **alt** popor.

T. PISANI

SCRISORI DIN ROMA

Vechiul port Ostia

și proecte de noui săpături

de N. de ALDISIO

Roma, Aprilie

Se știe că printre marile lucrări întreprinse de guvernul fascist, săpăturile arheologice ocupă un loc de frunte. Incepând din 1922, s'a ținut să se pună din nou în plină lumină și în plină valoare, toate vestigiile civilizației antice dela care vrea să se inspire noua politică a Italiei fasciste și imperiale. Dar istoria și arheologia au mult de câștigat dela aceste noui tendințe și săpăturile din Ostia ne dau un exemplu izbitor. Toți călătorii cari s'au oprit la Roma au avut, fără îndoială, curiozitatea să se ducă la mare și să petreacă vreo câteva ceasuri în portul Ostia, o ilustrație vie a ceeace putea fi viața zilnică a Romei antice. De la începutul secolului s'a lucrat să se scoată din nisip și din aluviuni, nucleul vechiului oraș și cele mai importante clădiri au fost date la iveală. Astfel, s'au putut identifica ruinele zidurilor împrejmuitoare ale orașului în cursul celor trei perioade succesive ale istoriei lui, și anume perioada primitivă în care Ostia era mai ales o cetate privind spre mare și apărând îmbucătura Tibrului, perioada republicană și perioada imperială. S'a reconstituit viața intimă a portului, regăsindu-se principalele clădiri publice și particulare, numeroase inscripții, statui, mozaicuri și picturi. Piețele principale au fost degajate, ca și marile monumente, cum e Capitolul, templele, Amfiteatrul, Băile și marile magazii din port. Necropola situată în sfârșit, între cele două brațe ale Tibrului, a adus informațiuni precise asupra vieții publice și casnice a cetății și toate aceste elemente reunite au permis să se aprecieze uriașa însemnătate a acestui port în viața politică și economică a Romei.

In epoca imperială, Ostia ocupa o suprafață de aproximativ 100 de hectare cu o populație cosmopolită de aproape 100 mii locuitori, printre cari mulți africani, orientali și indivizi provenind din toate regiunile vastului imperiu. Pe străzi și în magazine se îngrămădeau toate mărfurile cari erau transportate din port spre Roma. Săpăturile executate au dat elemente prețioase pentru reconstituirea activității religioase și comerciale a orașului și ne îngăduie să ne închipuim viața templelor,

(Continuare in pag. 2-a)

IN CIȘMIGIU

Cu tot frigul din Capitală, câmpul de lalele din Cișmigiu este în toată splendoarea

Citiți în pagina 3

Noui documente în legătură cu acțiunea „Gărzii de fer“

— Ce s'a găsit la elevii de liceu —

Tribunal excepțional. — Detinere de acte secrete. — Noui depozite de arme